

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) แบ่งวิธีวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน นักศึกษาในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา พื้นที่ชานเมืองและชนบท และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน นักศึกษา บริเวณรอบสถานศึกษาพื้นที่ชานเมืองและชนบท มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

นักเรียนนักศึกษาอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย/นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในอาชีวศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งภาครัฐ/เอกชน ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ยกเว้นเขตเทศบาลนครนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนนักศึกษาอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา (ยกเว้นในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา) รวม 528 คน ประกอบด้วย 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย/นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถาบันอาชีวศึกษา ในอำเภอสีคิ้ว คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จำนวน 132 คน และอำเภอปากช่องคือ วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง จำนวน 132 คน 2) นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่งต่ออำเภอ ในอำเภอสีคิ้ว คือ โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา จำนวน 132 คน และอำเภอปากช่องคือ โรงเรียนปากช่อง จำนวน 132 คน

ขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรแบบ Infinite population proportion (Wayne W., D., 1995 , Ngamjarus C., hongsvivatwong V., 2014) ดังนี้

$$n = \frac{z_{1-\frac{\alpha}{2}}^2 p(1-p)}{d^2}$$

โดยกำหนดให้

Proportion (p) = 0.55 (การละเมิดพรบ.ควบคุมคุ้มครองเครื่องมือแอลกอฮอล์ร้อยละ 55.8) (พงษ์เดช สารการ, 2552)

Error (d) = 0.05 (สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ที่ระดับความเชื่อมั่น95%)

Alpha (α) = 0.05, Z(0.975) = 1.959964

ได้ขนาดตัวอย่าง (n) = 382 แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลายตัวแปรกับตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจึงตัดสินใจ ดังนั้นจึงนำขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้มาปรับแก้อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยค่าด้วยค่า Variance Inflation Factor หรือ VIF (Hsieh YF., 1998) ซึ่งค่า $VIF = 1/(1-\rho_{1.23...p}^2)$ สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างมีดังนี้

$$n_p = \frac{n_1}{1-\rho_{1.23...p}^2}$$

เมื่อ

n_p จำนวนตัวอย่างทั้งหมดในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

n_1 จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณด้วยสูตรการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ยัง

ไม่ได้ปรับค่า VIF

$\rho_{1.23...p}^2$ ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Coefficient)

ระหว่างตัวแปรอิสระที่สนใจ และตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่เหลือ เมื่อกำหนดให้

$\rho_{1.23...p}$ เท่ากับ 0.4

ดังนั้น

$$n_p = \frac{382}{1-(0.4)^2}$$

$$n_p = 528$$

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้หลังจากปรับค่าอิทธิพลแล้ว ได้ไม่น้อยกว่า 528 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มแบบ Multi-stage random sampling ดังนี้

1. สุ่มอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา โดยการสุ่มอย่างง่ายมาไม่น้อยกว่า 2 อำเภอจากทั้ง 32 อำเภอ (ไม่รวมเขตเทศบาลนครนครราชสีมา) โดยแบ่งอำเภอเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่ม 1) อำเภอที่มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองไม่เกิน 70 กิโลเมตร จำนวน 16 อำเภอ จับสลากมาอย่างน้อย 1 อำเภอ ได้อำเภอสีคิ้ว และ 2) อำเภอที่มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองตั้งแต่ 70 กิโลเมตรขึ้นไป จำนวน 16 อำเภอ จับสลากมาอย่างน้อย 1 อำเภอ ได้อำเภอปากช่อง

2. สุ่มสถานศึกษาในอำเภอนั้นๆ ที่มีการกำหนดโซนนิ่งรอบสถานศึกษาแล้วเสร็จ โดยสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากสถานศึกษามา 2 ประเภทคือ 1.มหาวิทยาลัยหรืออาชีวศึกษา (ปวส.) 1 แห่งต่ออำเภอ ในอำเภอสีคิ้ว คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา และอำเภอปากช่องคือ วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง 2.โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่งต่ออำเภอ ในอำเภอสีคิ้ว คือ โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา และอำเภอปากช่องคือ โรงเรียนปากช่อง

3. สุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 528 คน โดยทำการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามระดับชั้นเรียนของนักศึกษาแต่ละสถาบัน และเลือกนักศึกษาแต่ละชั้นปีด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก ตามจำนวนตัวอย่างต่อชั้นเรียนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบการสุ่มตัวอย่าง นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาเขตชานเมืองและชนบท

กลุ่มอำเภอ ในจังหวัด นครราชสีมา	จำนวน อำเภอ	อำเภอที่ สุ่มมา	รายชื่อสถานศึกษา ที่มีการกำหนดเขต โซนนิ่งทั้งหมด	สถาบันการ ศึกษาที่สุ่ม มา อำเภอ ละอย่างน้อย 2 แห่ง	จำนวน นักเรียน นักศึกษา (คน)	จำนวน ชั้น เรียนที่ ศึกษา (ชั้น)	จำนวน ตัวอย่าง ต่อชั้น เรียน (คน)
1.ระยะห่าง จากอำเภอ เมือง ไม่เกิน 70 กม.	16	ไม่น้อย กว่า 1 ได้แก่ อ. สีคิ้ว	1.วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยี นครราชสีมา	1. วิทยาลัย เกษตรและ เทคโนโลยี นครราชสีมา	ไม่น้อยกว่า 132	3	44
			1.โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ ผดุงวิทยา 2.โรงเรียนสีคิ้ววิทยา คาร 3.โรงเรียนคลองไผ่ วิทยา 4.โรงเรียนห้วยลึกผดุง วิทยา 5.โรงเรียนสีคิ้วหนอง หญ้าขาว 6.โรงเรียนกฤษณา วิทยา	2. โรงเรียนสีคิ้ว สวัสดิ์ผดุงวิทยา	ไม่น้อยกว่า 132	3	44
2.ระยะห่าง จากอำเภอ เมือง ตั้งแต่ 70 กม.	16	ไม่น้อย กว่า 1 ได้แก่ อ. ปากช่อง	1.วิทยาลัยการอาชีพ ปากช่อง 2.วิทยาลัยเทคโนโลยี พาณิชยการปากช่อง 3.กุสุมภ์เทคโนโลยี	1.วิทยาลัย เทคโนโลยี พาณิชยการปาก ช่อง	ไม่น้อยกว่า 132	3	44
			1.โรงเรียนปากช่อง	2. โรงเรียนปาก ช่อง	ไม่น้อยกว่า 132	3	44

กลุ่มอำเภอ ในจังหวัด นครราชสีมา	จำนวน อำเภอ	อำเภอที่ สุ่มมา	รายชื่อสถานศึกษา ที่มีการกำหนดเขต โซนนิ่งทั้งหมด	สถาบันการ ศึกษาที่สุ่ม มา อำเภอ ละอย่างน้อย 2 แห่ง	จำนวน นักเรียน นักศึกษา (คน)	จำนวน ชั้น เรียนที่ ศึกษา (ชั้น)	จำนวน ตัวอย่าง ต่อชั้น เรียน (คน)
			2.โรงเรียนมัธยมวชิรา ลงกรณ์วราราม 3.โรงเรียนปากช่อง 2 4.โรงเรียนปากช่อง พิทยาคม 5.โรงเรียนเขาใหญ่ พิทยาคม 6.โรงเรียนกลางดง ปทุมวิทยา				
รวม	32	2 อำเภอ	16 สถาบัน	ไม่น้อยกว่า 4 แห่ง	528	12	528

บริบทของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ชานเมืองและชนบท ในงานวิจัยนี้หมายถึง พื้นที่ในเขตจังหวัดนครราชสีมาทั้งหมด ยกเว้นพื้นที่ในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ซึ่งทางผู้วิจัยได้นิยามของคำว่าเขตเมือง เขตชานเมือง และเขตชนบท ดังนี้

1. เขตเมือง (Urban area) หมายถึง พื้นที่ที่มีลักษณะสำคัญของความเป็นเมือง คือ มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น หรือมีจำนวนคนมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ และประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้น ประกอบอาชีพที่ใช้เกษตรกรรม (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, ออนไลน์)

2. เขตชานเมือง (Suburban area) หมายถึง พื้นที่บริเวณรอบนอกของเมืองหรือนคร ซึ่งประชากรยังอยู่อาศัยกันไม่หนาแน่นเหมือนในเขตเมือง แต่ก็หนาแน่นกว่าเขตชนบท ที่อยู่ไกลออกไป (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ออนไลน์) และ

3. เขตชนบท (Rural area) หมายถึง พื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาลทั้งหมดเป็นเขตชนบท (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, ออนไลน์)

(หากใช้เพียงเขตชนบทตามความหมายดังกล่าวจะทำให้ไม่สามารถศึกษาในเขตเทศบาลเมืองที่ยังขาดการศึกษาวิจัย จึงได้รวมเขตชานเมืองเข้ามาศึกษาด้วย แต่หากศึกษาเฉพาะในเขตชานเมืองอย่างเดียวในความหมายแล้วจะไม่ทราบขอบเขตของพื้นที่ๆ ชัดเจนเพราะไม่มีเกณฑ์ด้านการปกครองมาแบ่งเขตพื้นที่ ส่วนในเขตเมืองที่ผู้วิจัยได้รับทุนวิจัยจาก ศวส.และสสส.มาก่อนนั้นได้มีขอบเขตพื้นที่เพียงแคในเขตเทศบาลนครนครราชสีมาเท่านั้นซึ่งไม่ตรงกับความหมายที่นิยามข้างต้น สำหรับการวิจัยนี้ต้องการขยายขอบเขตพื้นที่ศึกษาให้ครอบคลุมทุกบริบท แต่ไม่ซ้ำกับวิจัยที่เคยได้รับทุนกับ ศวส.และ สสส. ซึ่งทำในเขตเทศบาลนครหรือเขตเมืองแล้ว จึงขอใช้ชื่อเรื่องและนิยามคำว่า “พื้นที่ชานเมืองและบริบท” ตามด้วยเหตุผลดังกล่าว)

ในการวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาที่จังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีความหลากหลายทางบริบท วัฒนธรรม เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีสถานศึกษาตั้งอยู่กระจาย ครอบคลุมการเติบโตทางสังคม เศรษฐกิจที่รวดเร็วในปัจจุบัน อีกทั้งจังหวัดนครราชสีมามีประชากรและจำนวนนักเรียน นักศึกษามากที่สุดอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยสถานการณ์ความชุก ของนักดื่มในประชากรวัยรุ่น (อายุ 15-19 ปี) ร้อยละ 17.7 ซึ่งถือว่าอยู่ในอันดับต้นๆ ของประเทศ (อันดับที่ 19) ส่วนความชุกของนักดื่มในประชากร อายุ 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 35.6 (อันดับที่ 31) และดัชนีคะแนนความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัดเท่ากับ 0.401 (อันดับที่ 54) (สุรศักดิ์ ไชยสงค์, 2556) จึงจัดได้ว่ามีขนาดของปัญหาในระดับกลาง ซึ่งหากมีการศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตชนบทรอบสถานศึกษาในเขตชนบท โดยเฉพาะการฝ่าฝืนเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลา การจำหน่ายให้เยาวชนอายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ การโฆษณาส่งเสริมการจำหน่ายและกิจกรรมการตลาด ที่เป็นการกระทำผิดกฎหมายนั้นจะช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวของประเทศได้ระดับหนึ่ง โดยข้อมูลที่สำคัญในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อช่วยออกแบบการวิจัย มีดังนี้

การปกครองของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมามีการแบ่งการปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,739 หมู่บ้าน มีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- 2) เทศบาล 75 แห่ง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 258 แห่ง

ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลการปกครองของจังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	อำเภอ	ระยะทางจาก อำเภอถึงจังหวัด (กม.)	เขตการปกครอง			
			เทศบาล นคร	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	องค์การบริหาร ส่วนตำบล
1	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	18			1	5
2	อำเภอลำทะเมนชัย	22			1	5
3	อำเภอโนนไทย	28			3	9
4	อำเภอโชคชัย	30			3	9
5	อำเภอบัวชุม	34		1	6	12
6	อำเภอสูงเนิน	36			2	11
7	อำเภอโนนสูง	37			6	12
8	อำเภอจักราช	40			1	8
9	อำเภอสี่คิ้ว	45		1	4	10
10	อำเภอพระทองคำ	45			1	5
11	อำเภอลำทะเมนชัย	50			3	6
12	อำเภอหนองบุญมาก	52			2	7
13	อำเภอครบุรี	58			5	10
14	อำเภอพิมาย	60			2	11
15	อำเภอห้วยแถลง	65			2	10
16	อำเภอรังน้ำเขียว	70			1	5
17	อำเภอโนนแดง	75			1	5
18	อำเภอดง	79			2	10
19	อำเภอตำบลงิ้วทอง	84			3	15
20	อำเภอบ้านเหลื่อม	85			1	4
21	อำเภอปากช่อง	85		1	4	9
22	อำเภอสีดา	85			1	5
23	อำเภอเสิงสาง	88			2	6
24	อำเภอเทพารักษ์	90			-	4

ลำดับ	อำเภอ	ระยะทางจาก อำเภอถึงจังหวัด (กม.)	เขตการปกครอง			
			เทศบาล นคร	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	องค์การบริหาร ส่วนตำบล
25	อำเภอประทาย	97			1	13
26	อำเภอชุมพวง	98			1	9
27	อำเภอบัวใหญ่	101		1	-	10
28	อำเภอบัวลาย	103			1	4
29	อำเภอเมืองยาง	110			1	3
30	อำเภอลำทะเมนชัย	120			1	4
31	อำเภอแก้งสนามนาง	130			1	4
32	อำเภอเมืองนครราชสีมา	0	1		8	18
	รวม		1	4	71	258

ที่มา: สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา. รายงานงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2560. นครราชสีมา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา

สถานศึกษาในการวิจัย

สถานศึกษาที่ได้มีการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนนักศึกษาในการวิจัยนี้ จำนวน 4 แห่ง มีข้อมูลพื้นฐานโดยสังเขปดังนี้

A. ระดับมัธยมศึกษา

i. โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา

โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษประเภทสหวิทยา ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นโรงเรียนประจำอำเภอของอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งเลขที่ 333 ถนนผาสุก ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียน 2,489 คน มีบุคลากร ประกอบด้วย ครูปฏิบัติการ 122 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ 5 คน ครูจ้างสอนและจ้างรายชั่วโมง 12 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว 8 คน พนักงานจ้างทั่วไป 6 คน (โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา, ออนไลน์)

ii. โรงเรียนปากช่อง

เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ประจำอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาประเภทโรงเรียนสหศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 เป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งเลขที่ 137 ถนนนิคมลำตะ

คอง ต.หนองสาหร่าย อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีนักเรียน ม.ปลายและเทียบปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 1573 คน จำนวน 42 ห้อง มีครูและบุคลากร 184 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ออนไลน์)

B. ระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาของรัฐ

i.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งเลขที่ 146 หมู่ 3 บ้านใหม่สำโรงตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ในเขตการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว มีคณะครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา รวม 60 คน เปิดสอน ปวช. ปวส.และปริญญาตรี ปีการศึกษา 2560 มีนักศึกษา ปวส. 751 คน และปริญญาตรี 1,339 คน (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา, ออนไลน์)

ii.วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง

วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง เป็นโรงเรียนเอกชนสายอาชีวศึกษา ที่ตั้งเลขที่ 64 ถ.เทศบาล 29 ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เปิดนักศึกษาหลักสูตร ปวช.และ ปวส. (วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง,ออนไลน์)

การกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาในพื้นที่วิจัย

เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาสถานศึกษาที่ได้มีการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน นักศึกษาในการวิจัยนี้ จำนวน 4 แห่งในพื้นที่วิจัยได้ถูกกำหนดไว้ ดังนี้ (ศูนย์อำนวยการประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 คอ.กต.,2559)

A.ระดับมัธยมศึกษา

i.โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา

จุดที่	เขตพื้นที่ "บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา"
๑	ทิศเหนือ บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดถนนสาธารณะ)
๒	ทิศใต้ บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดถนนสาธารณะ)
๓	ทิศตะวันออก บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดถนนสาธารณะ)
๔	ทิศตะวันตก บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดถนนสาธารณะ)

ภาพที่ 1 การกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา

ii. โรงเรียนปากช่อง

จุดที่	เขตพื้นที่ "บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา"
๑-๒	ทิศเหนือ เริ่มจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ตามถนนนิคมลำตะคอง ติดเขตชุมชนนิคมลำตะคอง จนสุดแนวรั้วโรงเรียน
๒-๓	ทิศตะวันออก เริ่มจากทิศเหนือลงมาทางทิศใต้ ตามถนนนิคมลำตะคอง ติดที่ดินว่างเปล่า จนสุดแนวรั้วโรงเรียน
๓-๔	ทิศใต้ เริ่มจากทิศใต้มาทางทิศตะวันตกตามถนนนิคมลำตะคอง ติดเขตชุมชนนิคมลำตะคอง จนสุดแนวรั้วหน้าโรงเรียน
๔-๑	ทิศตะวันตก เริ่มจากทางทิศตะวันตกไปทางทิศเหนือตามถนนนิคมลำตะคอง ติดเขตชุมชนนิคมลำตะคอง จนสุดแนวรั้วหน้าโรงเรียน

ภาพที่ 2 การกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา โรงเรียนโรงเรียนปากช่อง

B. ระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาของรัฐ

๑. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา

จุดที่	เขตพื้นที่ "บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา"
๑	ทิศเหนือ จากหน้ารั้ววิทยาลัย ถึงแนวถนนฝั่งตรงข้ามครอบคลุมถนนฝั่ง ด้านนอกออกไป ๒๐ เมตร
๒	ทิศใต้ จากรั้ววิทยาลัย ถึงแนวทางรถไฟจนถึงสถานีรถไฟบ้านใหม่สำโรง
๓	ทิศตะวันออก ติดแนวรั้วศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรนครราชสีมา
๔	ทิศตะวันตก จากสถานีรถไฟบ้านใหม่สำโรงขึ้นไปทางเหนือตามถนนคอนกรีต ภายในหมู่บ้าน (ซอย รพ.สต.บ้านใหม่สำโรง) ครอบคลุมถนนฝั่งด้านนอกออกไป ๒๐ เมตร ขึ้นไปจรดถนนสายสีคิ้ว - คอนวาน ขึ้นไปทางเหนือ ไปจรดสายแยกหนองซอน ครอบคลุมถนนฝั่งด้านนอกออกไป ๒๐ เมตร

ภาพที่ 3 การกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา

ii.วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง

จุดที่	เขตพื้นที่ "บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา"
๑	ทิศเหนือ บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดกับบ้านเรือนประชาชน)
๒	ทิศใต้ บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดกับบ้านเรือนประชาชน)
๓	ทิศตะวันออก บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดกับที่ดินว่างเปล่า)
๔	ทิศใต้ บริเวณต่อเนื่องติดกับเขตโรงเรียน (ติดกับป่า)

ภาพที่ 4 การกำหนดเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการปากช่อง

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (กลุ่มนักเรียนนักศึกษา)

- 1) ยื่นขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
- 2) ทดสอบเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่วิจัย จำนวนอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง และนำเครื่องมือมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีคุณภาพ
- 3) ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากนักศึกษา
รายบุคคล
- 4) ให้นักศึกษาที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครกรอกข้อมูลตามแบบสอบถามคนละ 15-20 นาที และ
ได้รับของที่ระลึกจากผู้วิจัยหลังจากส่งแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา)

ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ที่พัฒนามาจากบุญทริกา บุญไชยแสง และคณะ (2555) นฤพนธ์ ทรงพระ (2558) บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด (2559) ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการปฏิบัติตามพรบ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้แก่ การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จุดประสงค์ของการซื้อ ประเภทของเครื่องดื่มฯ ที่ซื้อ ประเภทร้านที่ไปซื้อ/ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ความถี่ในการไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีการเดินทางไปจุดจำหน่าย เวลาที่ใช้เดินทางจากที่พักไปแหล่งจำหน่าย ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหอพักและร่วมหาวิทยาลัย(เมตร) การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามจำหน่ายการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 20 ปีบริบูรณ์ การสอบถามอายุก่อนจำหน่าย การเคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย สาเหตุการถูกปฏิเสธ การขอคู่มือประชาชน ส่วนที่ 3 การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความตระหนักและการยอมรับมาตรการทางกฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง รอบสถานศึกษา

เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความตระหนักและการยอมรับมาตรการทางกฎหมาย อ้างอิงจากชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์ (2539) ดังนี้

มากที่สุด/ดีที่สุด หมายถึง มีคะแนนระหว่าง 4.21 – 5.00

มาก/ดี หมายถึง มีคะแนนระหว่าง 3.41 – 4.20

ปานกลาง/พอใช้ หมายถึง มีคะแนนระหว่าง 2.61 – 3.40

น้อย/ต่ำ หมายถึง มีคะแนนระหว่าง 1.81 – 2.60

น้อยที่สุด/ต่ำที่สุด หมายถึง มีคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.80

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความตระหนักและการยอมรับมาตรการทาง

กฎหมายแบบเกณฑ์อ้างอิงของบลูม (Bloom, Benjamin S, 1971) คำนวณค่าเป็นร้อยละแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้ดังนี้

ระดับสูง	หมายถึง	คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนร้อยละ 60-79
ระดับต่ำ	หมายถึง	คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

2.ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 เพื่อศึกษาสถานการณ์การปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาพื้นที่ชานเมืองและชนบท และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของจุดจำหน่ายในเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาพื้นที่ชานเมืองและชนบท มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรที่ศึกษา

จุดจำหน่าย/ร้าน/สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้จำหน่ายอายุ 18 ปีขึ้นไปตามจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามการจัดเขตโซนนิ่งของจังหวัดนครราชสีมา (ยกเว้นเขตเทศบาลนครนครราชสีมา) ซึ่งครอบคลุมสถานศึกษามหาวิทยาลัยของ/อาชีวศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งภาครัฐ/เอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

จุดจำหน่าย/ร้าน/สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 120 แห่งและผู้จำหน่ายตามจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาตามการกำหนดเขตโซนนิ่งของจังหวัดนครราชสีมา (ยกเว้นในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา) มีอายุ 18 ปีขึ้นไปโดยเป็นเจ้าของร้านหรือผู้จำหน่ายแทน โดยอนุโลมว่า 1 ร้าน มีผู้จำหน่าย 1 คน (ซึ่งเก็บข้อมูล 1 คนต่อ 1 ร้าน) ได้จำนวนตัวอย่าง 119 คน ครอบคลุมเขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษาของมหาวิทยาลัย/อาชีวศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งภาครัฐ/เอกชน ใน 11 อำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอสีคิ้ว อำเภอปากช่อง อำเภอโชคชัย อำเภอจักราช อำเภอพิมาย อำเภอประทาย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอขามทะเลสอ อำเภอด่านขุนทด อำเภอบัวใหญ่ และอำเภอโนนแดง

ขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรแบบ Infinite population proportion (Wayne W., D., 1995 , Ngamjarus C., hongsuwivatwong V., 2014) ดังนี้

$$n = \frac{z_{1-\frac{\alpha}{2}}^2 p(1-p)}{d^2}$$

โดยกำหนดให้

Proportion (p) = 0.94 (เยาวชนทดลองซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สำเร็จร้อยละ 94.4) (โคภิตนาสีบ และคณะ, 2556)

Error (d) = 0.05 (สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%)

Alpha (α) = 0.05, Z(0.975) = 1.959964

ได้ขนาดตัวอย่าง (n) = 87 แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ต้องการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวแปรกับตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุลอจิสติก ดังนั้นจึงนำขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้มาปรับแก้อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยค่าด้วยค่า Variance Inflation Factor หรือ VIF (Hsieh YF., 1998) ซึ่งค่า $VIF = 1/(1-\rho_{1.23...p}^2)$ สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างมีดังนี้

$$n_p = \frac{n_1}{1-\rho_{1.23...p}^2}$$

เมื่อ

n_p จำนวนตัวอย่างทั้งหมดในการวิเคราะห์ถดถอยพหุลอจิสติก

n_1 จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณด้วยสูตรการวิเคราะห์ถดถอยพหุลอจิสติกที่ยัง

ไม่ได้ปรับค่า VIF

$\rho_{1.23...p}^2$ ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระที่สนใจ และตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่เหลือ เมื่อกำหนดให้

$\rho_{1.23...p}$ เท่ากับ 0.4

ดังนั้น

n = 119

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้หลังจากปรับค่าอิทธิพลแล้ว จึงควรได้ไม่ต่ำกว่า 119 จุดจำหน่าย

การสุ่มตัวอย่าง

จากการคำนวณขนาดตัวอย่างผู้จำหน่ายและจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในเขตโซนนิ่งตามข้อมูลของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานกำกับติดตามผลการดำเนินงานคำสั่งหัวหน้า คสช.ที่ 22/2558 (2559) ต้องใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า 119 คน/ร้าน ใน 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอโชคชัย อำเภอจักราช อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอขามทะเลสอ อำเภอโนนแดง อำเภอด่านขุนทด และอำเภอบัวใหญ่ ซึ่งใช้การสุ่มอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากมาครั้งละ 1 อำเภอ จากอำเภอทั้งหมด 32 อำเภอ (ไม่รวมเขตเทศบาลนครนครราชสีมา)

จากนั้นเก็บข้อมูลทุกจุดจำหน่ายที่อยู่ในเขตโซนนิ่งบริเวณรอบสถานศึกษา ที่อยู่ในอำเภอที่ถูกสุ่มได้ทั้งหมด จนได้จุดจำหน่ายไม่น้อยกว่า 119 จุดจำหน่าย/คน สำหรับการเก็บข้อมูลกับผู้จำหน่ายเฉพาะที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป นั้นกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของร้านหรือผู้จำหน่ายแทน โดยอนุโลมว่า 1 ร้านมีผู้จำหน่าย 1 คน (ซึ่งเก็บข้อมูล 1 คนต่อ 1 ร้าน) จนได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 119 คน โดยมีรายละเอียดจำนวนจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตโซนนิ่งในแต่ละอำเภอ ตามกรอบการสุ่มตัวอย่างจุดจำหน่ายและผู้จำหน่ายในเขตโซนนิ่งสถานศึกษาเขตชานเมืองและชนบท โดยในนี้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นจุดจำหน่ายรวมทั้งสิ้น 120 จุดจำหน่าย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กรอบการสุ่มตัวอย่างจุดจำหน่ายและผู้จำหน่ายในเขตโซนนิ่งสถานศึกษาเขตชานเมืองและชนบท

กลุ่มอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา	จำนวนอำเภอ	อำเภอที่สุ่มมา	ประเภทสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จำนวนจุด/ผู้จำหน่าย (แห่ง)
1.ระยะห่างจากอำเภอเมืองไม่เกิน 70 กม.	16	อ.สีคิ้ว	อาชีวศึกษา (รัฐ)	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา	17
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนสีคิ้วสวัสดิ์ผดุงวิทยา	2
		อ.โชคชัย	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา	9

กลุ่มอำเภอใน จังหวัด นครราชสีมา	จำนวน อำเภอ	อำเภอ ที่ส่งมา	ประเภทสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน จุด/ผู้ จำหน่าย (แห่ง)
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนโชคชัยสามัคคี	6
			อาชีวศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนวิทยาลัยเทคนิค สุรนารี	1
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนดอนไพลพิทยาคม	5
		อ.จักราช	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนจักราชพิทยาคม	14
		อ.เฉลิมพระ เกียรติ	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนหนองงูเหลือม	4
		อ.ขามทะเลสอ	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนขามทะเลสอ	5
		อ.พิมาย	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนพิมายวิทยา	5
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนพิมายดำรงพิทยาคม	1
2. ระยะห่างจาก อำเภอเมือง ตั้งแต่ 70 กม.	16	อ.ปากช่อง	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนมัธยมวชิรา	10
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนปากช่อง	3
			อาชีวศึกษา (เอกชน)	วิทยาลัยการอาชีพปากช่อง	2
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	ปากช่องพิทยาคม	2
		อ.บัวใหญ่	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนบัวใหญ่	4
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนภูวิทยา	1
			โรงเรียนมัธยมศึกษา (เอกชน)	โรงเรียนวานิชวิทยา	1
			อาชีวศึกษา (รัฐ)	วิทยาลัยการอาชีพบัวใหญ่	1
		อ.ประทาย	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนประทาย	5

กลุ่มอำเภอใน จังหวัด นครราชสีมา	จำนวน อำเภอ	อำเภอ ที่ส่งมา	ประเภทสถานศึกษา	รายชื่อสถานศึกษา	จำนวน จุด/ผู้ จำหน่าย (แห่ง)
		อ.ด่าน ขุนทด	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนมัธยมด่านขุนทด	8
			อาชีวศึกษา (รัฐ)	วิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ	4
		อ.โนนแดง	โรงเรียนมัธยมศึกษา (รัฐ)	โรงเรียนชุมชนโนนแดง	10
รวม	32	11		23 แห่ง	120

นอกจากนี้งานวิจัยนี้มีการคัดเลือกอาสาสมัครที่ทดลองซื้อเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ซึ่งมีจำนวน 4 คน โดยมีคุณสมบัติ คืออาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ แต่มีหน้าตาอ่อนกว่าวัย (ดูหน้าอ่อนกว่าอายุ 20 ปี) โดยใช้การรับสมัครและผู้วิจัยทั้ง 3 คน เป็นผู้พิจารณาและลงมติเห็นพ้องในคุณสมบัติดังกล่าว จึงให้อาสาสมัครเป็นผู้ทดลองซื้อได้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (จุดจำหน่ายและผู้จำหน่ายในเขตโซนนิ่งสถานศึกษา)

- 1) ยื่นขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
- 2) ทดสอบเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่พื้นที่วิจัย จำนวน 30 ตัวอย่างและนำเครื่องมือมาปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
- 3) ลงพื้นที่จัดทำแผนที่ร้านค้า และแผนเดินทาง
- 4) ลงพื้นที่ชักชวนผู้อาสาเก็บข้อมูลและดำเนินการเก็บข้อมูล ตามกลุ่มตัวอย่างดังนี้

4.1 ทดลองซื้อโดยบุคคลห้ามจำหน่ายให้เยาวชน

4.1.1 คณะผู้วิจัยรับสมัครอาสาสมัครที่เป็นผู้ทดลองซื้อ จำนวน 4 คน โดยไม่จำกัดเพศ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป แต่มีหน้าตาอ่อนกว่าวัย (ดูหน้าอ่อนกว่าอายุ 20 ปี) และไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยให้ผู้วิจัยชี้แจงขอคำยินยอมและเป็นผู้คัดเลือกอีกครั้ง

4.1.2 ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล จำนวน 1-2 ครั้ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมถึงชักชวนเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ ดังนี้

- 1) ชี้แจงทำความเข้าใจและชักชวนเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ

2) ฝึกซ้อมผู้ทดลองซื้อในการพูดตามบทพูด และตอบคำถามอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทตามสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง

3) ชี้แจงการแต่งกาย แผนเดินทาง จุดทดสอบ จุดนัดพบ และวิธีการขอข้อมูลสำรวจตามเครื่องมือ

4) เก็บข้อมูล ในช่วงเวลาที่สามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมายกำหนด โดยแบ่งวิธีการตามประเภทจุดจำหน่ายดังนี้

a. Off-sale (ร้านจำหน่ายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านจำหน่ายตามทางเดิน) ผู้ทดลองซื้อ 1 คนเข้าไปซื้อเบียร์ 1 กระป๋อง ต่อจุดจำหน่าย ในกรณีที่ผู้จำหน่ายต้องการควบคุมประชาชน ให้ผู้ทดลองซื้อกล่าวว่า “ลืมค่ะ/ลืมครับ” หากผู้จำหน่ายจำหน่ายให้ แสดงว่าการทดลองซื้อสำเร็จ และให้ผู้ทดลองซื้ออีก 1 คนเข้าไปซื้อของอย่างอื่น เช่น เครื่องดื่มที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขนมห เป็นต้น โดยทำให้ไม่รู้จักรักคนทดลองซื้ออีกคนหนึ่ง เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรมการจำหน่ายและสิ่งแวดล้อมของจุดจำหน่าย และเพื่อให้อาสาสมัครได้จำกัดข้อมูลเพื่อออกมากรอกแบบสังเกต เนื่องจากอาสาสมัครไม่นำแบบสำรวจใดๆ เข้าไปในจุดจำหน่าย

b. On-sale (ร้านอาหาร สถานบันเทิง ชุมเบียร์ ชุมยาตอง ผับ/บาร์/คาราโอเกะ) ผู้ทดลองซื้อ 2 คน เข้าไปนั่งในร้าน สั่งเบียร์ 1 ขวด ถ้าผู้จำหน่ายนำเบียร์มาเสิร์ฟที่โต๊ะแสดงว่าการทดลองซื้อสำเร็จ

4.2 ทดลองซื้อในเวลาห้ามจำหน่าย (14.01-17.00 หรือ 00.01-11.00 น.)

4.2.1 คณะผู้วิจัยรับสมัครอาสาสมัครที่ทดลองซื้อ จำนวน 4 คน โดยไม่จำกัดเพศ มีอายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถปฏิบัติงานในช่วงเวลาห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยให้ผู้วิจัยชี้แจงขอคำยินยอมและเป็นผู้คัดเลือกอีกครั้ง

4.2.2 ประชุมทีมวิจัยและอาสาสมัครผู้เก็บข้อมูล จำนวน 1-2 ครั้ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมถึงซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ ดังนี้

1) ชี้แจงทำความเข้าใจและซักซ้อมเหมือนจริงก่อนลงสำรวจ

2) ฝึกซ้อมผู้ทดลองซื้อในการพูดตามบทพูด และตอบคำถามอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบทตามสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง

3) ซึ่แจงการแต่งกาย แผนเดินทาง จุดทดสอบ จุดนัดพบ และวิธีการขอข้อมูลสำรวจตามเครื่องมือ

4) เก็บข้อมูล ในช่วงเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายกำหนด โดยแบ่งวิธีการตามประเภทจุดจำหน่ายดังนี้

a. Off-sale (ร้านจำหน่ายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านจำหน่ายตามทางเดิน) ผู้ทดลองซื้อ 1 คนเข้าไปซื้อเบียร์ 1 กระป๋อง ต่อจุดจำหน่ายในช่วงเวลา 6.00-11.00 น. หรือ 14.01-17.00 น. หากผู้จำหน่ายจำหน่ายให้ แสดงว่าไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และให้ผู้ทดลองซื้ออีก 1 คนเข้าไปซื้อของอย่างอื่น เช่น เครื่องดื่มที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขนม เป็นต้น โดยทำที่ไม่รู้จักคนทดลองซื้ออีกคนหนึ่ง เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรมกรจำหน่ายและสิ่งแวดล้อมของจุดจำหน่าย และเพื่อให้อาสาสมัครได้จำจดข้อมูลเพื่อออกมากรอกแบบสังเกต เนื่องจากอาสาสมัครไม่นำแบบสำรวจใดๆ เข้าไปในจุดจำหน่าย

b. On-sale (ร้านอาหาร สถานบันเทิง ชุมเบียร์ ชุมยาดอง ผับ/บาร์/คาราโอเกะ) ผู้ทดลองซื้อ 2 คนเข้าไปนั่งในร้าน สั่งเบียร์ 1 ขวด ในช่วงเวลา 14.01-17.00 น. หรือ 24.01-6.00 น. ถ้าผู้จำหน่ายนำเบียร์มาเสิร์ฟที่โต๊ะแสดงว่าไม่ปฏิบัติตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.3 ทีมวิจัย ลงขอคำยินยอมและให้ผู้จำหน่ายในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเขตพื้นที่รอบสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม จากนั้นให้ของที่ระลึกจากผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (จุดจำหน่ายและผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

หลังจากประชุมซักซ้อมกระบวนการวิจัยจำนวน 1-2 ครั้ง แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ผู้ช่วยวิจัยและผู้ร่วมวิจัยทุกท่าน รวม 11 คน ทีมวิจัยลงพื้นที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยแบบเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม(Questionnaire) แบบสังเกตจุดจำหน่าย

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พัฒนามาจาก Puangsuwan A et al (2012) Chaiyasong S et al (2013) คุชฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2555) นฤพนธ์ ทรงพระ (2558) บริษัทกลุ่มแอดวานซ์ รีเสิร์ช จำกัด (2559) และทิพย์รัตน์ ธรรมกุล และคณะ (2560)

เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติต่อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความตระหนัก และการยอมรับมาตรการทางกฎหมาย อ้างอิงจากชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์ (2539) ดังนี้

มากที่สุด/ดีที่สุด	หมายถึง	มีคะแนนระหว่าง 4.21 – 5.00
มาก/ดี	หมายถึง	มีคะแนนระหว่าง 3.41 – 4.20
ปานกลาง/พอใช้	หมายถึง	มีคะแนนระหว่าง 2.61 – 3.40
น้อย/ต่ำ	หมายถึง	มีคะแนนระหว่าง 1.81 – 2.60
น้อยที่สุด/ต่ำที่สุด	หมายถึง	มีคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.80

3.ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ในการกำกับให้จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากร

เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการบังคับใช้พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้บริหารและอาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องของในสถานศึกษาและสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ซึ่งรับผิดชอบเขตท้องถิ่น/ท้องที่อำเภอสีคิ้วและอำเภอปากช่อง

กลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการบังคับใช้พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวนอย่างน้อย 11 คน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน/แห่ง เจ้าหน้าที่สรรพสามิต 1 คน/แห่ง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1 คน/แห่ง ผู้บริหาร 1 คน/แห่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องของในสถาบันการศึกษา 1 คน/แห่ง (รวมอย่างน้อย 6 สถาบัน) และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) 1 คน/แห่ง ได้จากการคัดเลือกตามคุณสมบัติ คือ เป็น

เจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่สรรพสามิต/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/ผู้บริหารสถานศึกษา/อาจารย์ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา/เจ้าหน้าที่ สคส. ที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่อำเภอสี่คิ้วและอำเภอปากช่อง มาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี (เพื่อสามารถให้ข้อมูลการดำเนินงานย้อนหลังได้) และสมัครใจเข้าร่วมการศึกษาโดยลงนามยินยอม

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย (กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่)

- 1) ยื่นขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
- 2) ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคลอีกครั้ง
- 3) สัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องที่ยินยอมเป็นอาสาสมัคร คนละประมาณ 1 ชั่วโมง และผู้วิจัยให้ของที่ระลึกเมื่อจบการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่)

ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นกระบวนการ/วิธีการกำกับการปฏิบัติตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.ฯ ตั้งแต่ก่อนมีและหลังมีมาตรการ

โดยรายละเอียดเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ประเด็นการเก็บและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของทุกวัตถุประสงค์สามารถสรุปในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
1. ทดลองซื้อ และแบบสังเกตจุดจำหน่าย (กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอก	การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กฎหมายกำหนดของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา	ให้นักศึกษาอาสาสมัครจำนวน 2 คนเข้าไปยังจุดจำหน่ายโดย 1 คนเข้าไปถามซื้อ เบียร์ลิโอบ/ซัง 1 กระป๋อง หรือ 1 ขวดในจุดจำหน่ายแบบมีที่นั่งดื่ม (เนื่องจากในจุดจำหน่ายที่เป็นร้านค้าแบบมีที่นั่งดื่มอาจมีเฉพาะการจำหน่ายแบบขวด) ต่อจุดจำหน่าย 1 แห่ง

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
เวลาที่กฎหมายกำหนด)		และอีก 1 คนให้ชื่อของผู้อื่น (กรณีเป็นร้านค้าประเภทไม่มีที่นั่งดื่ม) และเป็นผู้สังเกตการประเมินสถานการณ์และทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมการจำหน่ายของจุดจำหน่าย หากซื้อได้หรือไม่ได้ให้กลับมาบันทึกผลในแบบบันทึกผลการทดลองซื้อ ทั้งนี้ช่วงเวลาการทดลองซื้อช่วงเวลาห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มตามกฎหมายกำหนด
2.ทดลองซื้อ และแบบสังเกตจุดจำหน่าย (กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชน)	การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนในพื้นที่เขตโซนนิ่งรอบสถานศึกษา	ให้นักศึกษาอาสาสมัครจำนวน 2 คนเข้าไปยังจุดจำหน่าย โดย 1 คนเข้าไปถามซื้อ เบียร์ลิโอ/ช้าง 1 กระป๋อง หรือ 1 ขวดในจุดจำหน่ายแบบมีที่นั่งดื่ม (เนื่องจากในจุดจำหน่ายที่เป็นร้านค้าแบบมีที่นั่งดื่มอาจมีเฉพาะการจำหน่ายแบบขวด) ต่อจุดจำหน่าย 1 แห่ง และอีก 1 คนให้ชื่อของผู้อื่น (กรณีเป็นร้านค้าประเภทไม่มีที่นั่งดื่ม) และเป็นผู้สังเกตการประเมินสถานการณ์และทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมการจำหน่ายของจุดจำหน่าย หากซื้อได้หรือไม่ได้ให้กลับมาบันทึกผลในแบบบันทึกผลการทดลองซื้อ ทั้งนี้ช่วงเวลาการทดลองซื้อช่วงเวลาที่กฎหมายให้จำหน่ายเครื่องดื่มได้
3.แบบสังเกตจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1. ประเภทของจุดจำหน่าย 2. จำนวนผู้จำหน่ายในจุดจำหน่าย ณ ขณะนั้น 3. การติดป้ายเตือนเรื่องเวลาจำหน่าย อายุผู้ซื้อ และข้อกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่นๆ	ทีมวิจัยเข้าไปที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสังเกตจุดจำหน่ายฯ

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	4. เจ้าหน้าที่รอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษา 5. เจ้าหน้าที่ในสถานที่ที่กฎหมายห้ามจำหน่าย เช่น ทางเท้า ที่สาธารณะ 6. การมีป้ายโฆษณา เครื่องหมายการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้าข่ายการกระทำผิดกฎหมาย 7. มีการส่งเสริมการจำหน่ายทุกรูปแบบ	
4. แบบสอบถาม ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1) ลักษณะผู้จำหน่าย (เพศ อายุ การศึกษา) 2) ประเภทของร้าน 3) จำนวนผู้จำหน่าย 4) ความรู้เกี่ยวกับพรบ.ฯ และมาตรการ 5) ลักษณะของสถานศึกษา (สถาบันอุดมศึกษา/อาชีวศึกษา โรงเรียน) 6) ประสบการณ์เคยโดยตรวจ/เตือน/จับ จากเจ้าหน้าที่รัฐ 7) เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทศนคติ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย ความตระหนักและการยอมรับมาตรการฯ 9) การหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 10) ความคิดเห็นความเหมาะสมในการกำหนดเขตโซนนิ่งและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง	ทีมวิจัยเข้าไปหาอาสาสมัครที่ผ่านกระบวนการขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยแล้วที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของอาสาสมัคร (โดยขั้นตอนขอคำยินยอมและเก็บข้อมูลทำหลังจากการทดลองซื้อแล้ว)
5. แบบสอบถาม นักศึกษา นักเรียน	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/เดือน การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการปฏิบัติตามพรบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ได้แก่ การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จุดประสงค์ของการซื้อ	1. ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากนักศึกษารายบุคคล

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	ประเภทของเครื่องดื่มน้ำที่ซื้อ ประเภทร้านที่ไปซื้อ/ดื่มน้ำ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ความถี่ในการไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีการเดินทางไปจุดจำหน่าย เวลาที่ใช้เดินทางจากที่พักไปแหล่งจำหน่าย ระยะทางของการเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากที่พักและรั้วมหาวิทยาลัย (เมตร) การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามจำหน่ายการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มที่อายุน้อยกว่า 20 ปี การสอบถามอายุก่อนจำหน่าย การเคยถูกปฏิเสธการจำหน่าย สาเหตุการถูกปฏิเสธ การขอบัตรประชาชน ส่วนที่ 3 การรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติ ความตระหนักและการยอมรับต่อกฎหมายและมาตรการฯ ความเชื่อมั่นต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย การรับรู้ประกาศหรือประชาสัมพันธ์จากผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ในเรื่องนโยบายและมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อมาตรการกำหนดเขตโซนนิ่ง รอบสถานศึกษา	2. ให้นักศึกษาที่ยินยอมเป็นอาสาสมัครกรอกข้อมูลตามแบบสอบถามคนละ 15-20 นาที
6.แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	กระบวนการ/วิธีการกำกับ การปฏิบัติตามมาตรการห้ามจำหน่ายรอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักใกล้เคียงสถานศึกษาและผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านการปฏิบัติตาม/ละเมิด พรบ.ฯ ตั้งแต่ก่อนมีและหลังมีมาตรการเรื่องการอนุญาต/การไม่ตักเตือน/ไม่มีการห้ามปรามจากร้านจำหน่าย แก่ผู้ซื้อในกรณีที่ผู้ซื้อเปิดดื่ม/นั่งหน้าร้าน การห้ามจำหน่าย	1.ผู้วิจัยขออนุญาตศึกษาจากผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน และขอคำยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคลอีกครั้ง 2.สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ยินยอมเป็นอาสาสมัคร คนละประมาณ 1 ชั่วโมง

เครื่องมือ	ประเด็นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	เครื่องดืมแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะของทางราชการ การห้ามจำหน่ายรอบบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และการหมดอายุ/ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จและข้อเสนอแนะ	

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูลทุกตัวแปร ทุกข้อคำถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ:
  - 2.1 สถิติเชิงพรรณนาใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ SD
  - 2.2 สถิติเชิงอนุมานเพื่อกำหนดปัจจัย(ตัวแปรต้น)ที่มีผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งในที่นี้วิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรต้นที่สนใจมากกว่า 1 ตัวแปร ด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติกส์(Multiple Logistic Regression) โดยมีตัวแปรตามเป็นข้อมูลแจกแจงนับ (Categorical Variable)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผล ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
  - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ โดยมีการวิเคราะห์ตามประเด็นคำตอบที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์และถามต่อไปในแนวคำถามให้ครอบคลุมประเด็นคำถามหลักที่ต้องการ
  - 3.2 วิเคราะห์โดยการตรวจสอบบันทึก โดยมีการแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูล เพื่อดูว่ามีข้อมูลในประเด็นใดบ้างที่มีข้อความขัดแย้งกันหรือตกหล่น กรณีที่ข้อมูลมีความขัดแย้งกันได้มีการตรวจสอบข้อมูลนั้นอีกครั้ง ถ้าหากข้อมูลยังไม่ครอบคลุมจึงดำเนินการตั้งคำถามและทำการวิเคราะห์จนครอบคลุมการตอบคำถามวิจัย
  - 3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหมวดหมู่ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละหมวดหมู่มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปโดยเข้าใจ ให้ความหมายและความสัมพันธ์ในความหลากหลายของปรากฏการณ์ได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและอยู่ในบริบททางสังคมวัฒนธรรม

5. การพิทักษ์สิทธิอาสาสมัคร

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งได้รับรองตั้งแต่วันที่ 25 เมษายน 2561 เลขที่ใบรับรอง HE-017-2561

